

ըստ սրբազան առաքելոյն Պօղոսի :

« Եւ նոյն ինքն կուսական կաթամբ ընն կերակրեալ գայ յաճումն հասակի ըստ տնօրէնութեանն , և զամս երեսուն շրջեալ ՚ի վերայ երկրի եկեալ մկրտի ՚ի Յովհաննէ ՚ի գետն Յորդանան . և յայտնեալ վկայի ձայնիւ Հօր և աղաւնակերպ իջնամբ սուրբ Հոգւոյն : Ըստուածահրաշ սքանչելեօք և վարդապետութեամբ բարերարէ ազգի մարդկան . ջարջարեալ խաչի , մեռանի , և մարմինն դնի ՚ի գերեզմանի միաւորեալ աստուածութեամբն . և հոգին իջանէ ՚ի դժոխս անբաժանելի աստուածութիւն : Յերթորդ աւուր ինքնիշխան զօրութեամբ յառնէ ՚ի մեռելոց . և բազմիցս երեւի աշակերտացն ՚ի հաւատ յարութեան իւրոյ , որով և զընտելութիւն մեր յարոյց ՚ի մեռելութենէ մեղաց : Եւ նովին առեցեալ մարմնովն համբարձեալ յերկինս նստի ընդ աջմէ Հօր ՚ի նախաւնակ աթոռն հաւատարութեան՝ յորմէ և բռնաւ ոչ մեկուսացաւ : Գալոց է և նովին մարմնով և հայրական փառօք դատել զկենդանիս և զմեռեալս , և տալ զհաստուցումն իւրաքանչիւր գործոց , չունելով երբեք զվախճան թագաւորութեանն :

« Հաւատամբ ՚ի մի միայն կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի , որ է հաւաքումն ամենայն ուղղափառ քրիստոնէից մկրտելոց յանուն Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ յամենայն աղբաց , որոյ իսկական գլուխն է նոյն ինքն տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս :

« Հաւատամբ և ՚ի մի մկրտութիւն , յապաշխարութիւն , ՚ի քաւութիւն , և ՚ի թողութիւն մեղաց , ՚ի յարութիւն մեռելոց , և ՚ի յաւիտենից դատաստանն ընն հոգւոց և մարմնոց , յարքայութիւն երկնից և ՚ի կեանսն յաւիտենականս :

« Եւ միաձայնեալ ընդ նմին ինք-

եան կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցւոյ նզովեմք զայնտիկ , որք առնեն , էր երբեմն յորժամ ոչ էր Արդի . կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգի . կամ թէ յուէից եղեն . կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զԱրդին Ըստուծոյ կամ զսուրբ Հոգին . և թէ փոխակերպ են , կամ այլապէս : Վաւրն զի և յառաջին ժողովն Նիկիոյ ՚ի վախճան հանգանակին ՚ի նոյն կնքեցաւ ՚ի ժողովեալ հարց . զոր և սուրբ Վրիդոր Առաւորին մեր ընկալեալ կրնքեաց իւրով ստորագրութեամբն՝ աւսելով . « Իսկ մեր փառաւորեացուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս , երկիրսպաւ գանելով սրբոյ Նորորդութեան և մի Ըստուածութեանն Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն » :

Ի յաջորդն :

Վերապա՛ր՝ Իսահայ Սրբազան արքեպիսկոպոսի և իւր ողբիցայ ի Սոբոր հասնելը :

Ապրիլ 27 թուով նամակ մի ստաւցանք Վեր . Իսահայ արքեպիսկոպոսէն , որ իրենց ի Սուէզ հասնիլը կը ծանուցանէ հանդերձ ուրիշ հետաքրքրական տեղեկութեամբք :

Յիշխողոս (Նգղիոյ Վ) սեմ . ընդհանուր հիւպատոսի հետ տեսութիւն ընդէն յետոյ , նորա տուած յանձնաւորական թղթերով յիշեալ ամսոյն 10 ին՝ աւագ երկուշաբթի օր Նգիպտոսէն կը մեկնին երկաթուղիով , և նոյն օրը երեկոյեան դէմ դրելթէ 7 ժամու միջոցին կը հասնին ի Սուէզ . ուր դադղիական պանդոկի (օթէլ) մի մէջ սենեակ մի փարձելով կը հանդստանան : Եւ յոյն ժամուն առանց ժամանակ անցընելու՝ Նգղիոյ պարոն հիւպատոսի ի մաց կուտան իրենց գալը , և հետեւ-

եալ առտուն սրայմանեալ ժամուն տե-
սութեանը երթալով ընդհանուր Հիւ-
սաստոսին յանձնարարական գիրը կը
մատուցանեն, և խիստ մեծ պատուով
ընդունելով թիւն գտնելնէն ի զատ, կը
յայտնէ իրենց պարոն Հիւսաստոսը
թէ ամէն ինչ որ կարելի է իրեն՝ պատ-
րաստ է կատարել ամենայն յոժարու-
թեամբ: Գեր. Խահահակ եպիսկոպոսի
կամբքը օր յառաջ ճամբոյ ելնել ըլլա-
լով, և դժբաղդաբար իրենց հոն հա-
նելէն 3 օր յառաջ շոգենաւ մեկնած
գտնուելով, կըստիպուին 12 օրի չափ
հոն սպասել հետեւեալ շոգենաւով
երթալու: Այլ թէպէտ պարոն Հիւ-
սաստոսը Աշգիպոտոս ընդհանուր Հիւ-
սաստոսէն հեռագրաւ խնդրեց որ Տե-
րութենէ հրաման ստանայ յատուկ շո-
գենաւ մի հանելու իրենց համար, աչ-
սու ամենայնիւ ընդհանուր Հիւսա-
ստոսը օր մի յառաջ Բարիդու արուես-
տահանդէսին համար ճամբոյ ելած ըլ-
լալով, կըստիպուին ախամայ սպասել:

Այս արդեւումը առանց Աստուծոյ
կամացը չէր, ինչպէս հիմայ պիտի տես-
նեմք. վասն զի երբ մտադիր եղած էր
Գերա. Սրբազանը Արժ. Տիմոթէոս
վարդապետին հետ կրկին Աշգիպոտոս
դառնալ ու հոն կատարել սուրբ զատ-
կի տօնը, աչուրնուն քանի մի հայ սան-
դուխտներ պատահելով՝ անոնցմէ կ'ի-
մանան որ 100 ի չափ աղգայիններ կան
այն կողմերը աշխատելու համար եկած,
ուստի իրենց սրբազան պարտաւորու-
թեանցը հակառակ սեպելով զանոնք
հոն թողուլ երթալ այնպիսի օրեր, և
համոզուած ըլլալով՝ որ « յատուկ Աս-
տուծոյ օրհնեալ կամեցողութիւնն է
նոյն տեղի հայ ժողովրդեան սիրոյն հա-
մար զիրենք հոն արգիլողը », ինչպէս
կ'ըսէ նամակին մէջ, վասն որոյ կ'որո-
շեն սուրբ Օգոստինի առաւօտուն ժա-
մերգութիւն կատարել հոն, և բոլոր

ժողովուրդը խոստովանեցընել ու հա-
ղորդել սրբազան Խորհրդոյն: Աւստի
կը հարկադրին Գաղղիոյ հիւսաստոսին
տեսութեան երթալ, և կերպով մի ի-
րենց դիտաւորութիւնը անոր կըյայտ-
նեն, որ կը խոստանայ իրենց կարգա-
ւորաց իմացընել և անոնց մատուռին
մէջ կատարել տալ ժամերգութիւնը:
Բայց երբ անոնք կը մերժեն, ինչպէս
որ կանխաւ գուշակած էր Գեր. Խա-
հակ եպիսկոպոսը, պարոն Հիւսաստո-
սը իւր խնդիրքը չընդունելուն վերայ
կարեւիք սիրտը խոցուած, իւր յատուկ
սենեակին մէջ կ'առաջարկէ որ ժամեր-
գութիւնը կատարեն, զոր իրեն մեծ
պատիւ և փառք կը համարէր: Աւստի
խթման օր յատուկ մարդով մի լուր
կը խորհեն ի Շարլուֆ, որ Սուէզէն 4
ժամ հեռու է և անուշ ջրով կ'երթը-
ւի, ուրտեղ նոր բացուելիք ջրանցքին
համար 70 հայ պանդուխտք կ'աշխա-
տին: Անոնց 65 ը Սէնցի են, և ինչպէս
յայտնի է՝ խիստ հաւատաւոր ու ջեր-
մեռանդ մարդիկ ըլլալով, Աստուծոյ
կարգաւոր մի կը խնդրեն եղեր՝ որ զի-
րենք հաղորդեցընէ և հոգեւորապէս
մխիթարէ: Աւստի հրաւիրանայ գիրը
ընդունելուն պէս, գիշերուան ժամը
մէկէն սկսելով մինչեւ հինգ՝ կարողու-
թիւն ունեցող անձինք ուրախութիւ
և փառք տալով Աստուծոյ նախախնա-
մութեանը՝ կը փութան ի Սուէզ գա-
լու: Անոնք դեռ չհասած՝ Գաղղիոյ
պարոն Հիւսաստոսին յանձնած սենեա-
կը արդէն փաբրիկ մատուռ մի դարձած
էր շնորհիւ Արժ. Տիմոթէոս վարդա-
պետին, և սկսած էին ի Սուէզ դուռ
նուսդ աղգայինքը կանչել ու խոստո-
վանեցընել, ուր հասնելով նաև Շար-
լուֆի ժողովուրդն ալ, ժամը վեցին
խոստովանութիւնը կը ըացընեն:

Հետեւեալ առաւօտուն դառնա-
կան Խորհրդոյն ժամերգութիւնը կը

սկսին կատարել ի ներկայութեան պարոն Հիւպատոսին . հոն բոլոր ջերմեւանդ ժողովուրդը կը հաղորդուի , և Գեր . Իսահակ Սրբազանը համառօտ ատենաբանութիւն մի զանոնք մխիթարելով ու արձակելով , կ'օրհնէ և զբարեւիրտ Պ . Լ իսպուլ հիւպատոսը , գովելով նորա ցոյց տուած բրիստոնէտիայէլ մարդստիրութիւնը և ազատամտութիւնը , որու իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնելով և Մեն . Սրբազան Պատրիարք հօր լուսանկար սրտկերը նըւիրելով , նա ալ փոխադարձ իւր պատկերը կը խրկէ նամակաւ առ Սրբազան Պատրիարքն :

Այս ալ չմոռնանք լսելու , որ պանդուխտ հայոց մէջ 30 ի չափ անձինք տկարութեան և հիւանդութեան պատճառաւ չկրնայ գալելնուն՝ Գեր . Իսահակ Սրբազանը զԱրժա . Տիմոթէոս վարդապետը յատկապէս կը խրկէ ի Շարլուֆ , ուր զանոնք խոստովանեցընելով կը հաղորդէ . և յետոյ ժողովը դեան հետ Լատինաց գերեզմանատունը կ'երթայ , և հոն առանց թաղման օրհնութեան թաղուած չորս կտրիճ ննջեցելոց գերեզմաններուն վերայ թաղման ամբողջ խորհուրդը կատարելով կ'օրհնէ : Այս խեղճերը թէպէտ և խոստովանիլ ու հաղորդուիլ խնդրած են լատին քահանայիցմէ , բայց նորա չեն ուզած մատակարարել : Յիշեալ գերեզմանատունն ալ թէպէտ և լատինաց անուամբը կը յիշուի եղեր , սակայն տեղւոյն Լֆէնտինան նոյն տեղը ձրի շնորհած է ի խնդրոյ բոլոր բրիստոնէից՝ որոնք հոն կ'աշխատին : Տիմոթէոս վարդապետը լսելով որ հոն ի Շարլուֆ Խարբերդցի Ալէքսան ա նուն հայուն մէկը պարտքի համար բանտարկուած է մահմետականի մի հետ մէկտեղ , բաւական դժուարութեամբ միջոցը գտնելով գերեզմանն ալ

կ'ազատէ , և ինքը հետեւեալ օրը կը դառնայ ի Սուէզ : Աշանակութեան արժանի է Արժ . Տիմոթէոս վարդապետի ազգատիրութիւնը և բարի նախանձը , և իւր սրբազան պաշտօնին մէջ ցոյց տուած անձնանուիրութիւնը որ անշահասէր ոգւով կը կատարէ ի պատիւ սուրբ Աթոռոյս , չնդունելով և ոչ իւր բրած ծախքը զոր յօժարութեամբ կ'ուզէին հատուցանել պանդուխտ աղքայինք . որոնք մեծ երջանկութիւն համարելով իրենց սուրբ Աթոռոյս նուիրակաց հոն արգելուիլը և արտասուալից աջօք իրենց շնորհակալութիւնը յայտնելով , կը յայտնէին միանգամայն իրենց սրտին ցաւը՝ զուրկ լլըլլով հոգեւոր առաջնորդէ մի , զոր Ազգիպոտսէն կը յուսան , որ 7 ժամ հեռու է իրենցմէ , և տարին դոնէ երկու անգամ կրնայ դէթ քահանայի մի միջոցաւ անոնց հոգեւոր պէտքը մատակարարել :

Ապրիլ տմոյ 27 ին անգղիական շոգեւաւով կը մեկնին ի Ղիտտէ :

ԿՐՕՆԱԿԱՆՔ

ՍԱՄՈՒԵԼ ՌԱԲԻԻ ԵՒ ԻՒՐ ԳԻՐԲԸ

(Շարունակութիւն . տես թիւ 1)

ԳԼՈՒԻԽ Ը .

Թէ ի՛նչ կերպով Քրիստոսի սպանութիւնն յետոյ յըրեցան . Հրեաները ըստ մարգարէութեան Դանիէլի :

Արվանսամ , Տէր իմ , թէ ո՞վ է Ասայի մարգարէին լոսած այն արդարն ու անմեղը , և ո՞վ է ստրկով ծախուած արդարը , որոյ համար կ'ըսէ Տէր՝ Ամովս մարգարէին՝ ձեռօք ինչպէս վերն ըսինք , թէ չորրորդ ամբարշտութեան համար Աւետեաց երկիրն երբէք չի